

UNIVERZITA KARLOVA
Pedagogická fakulta

HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Předložil(a) student(ka): Bc. et Bc. Andrea Čejková

Název: Pojetí hodnocení ve vzdělávacím oboru přírodopis na 2. stupni základní školy: akční výzkum

Vedoucí: PhDr. Veronika Laufková, Ph.D.

Oponent: PhDr. Martin Chvál, Ph.D.

1. CÍLE A HYPOTÉZY (uveďte, zda a jak byly cíle/hypotézy/předpoklady formulovány a zda a do jaké míry byly naplněny, resp. ověřeny):

Cíle práce autorka explicitně uvádí v samostatné kapitole. V návaznosti na ně v další kapitole formuluje výzkumné otázky a problémy. Cíle i výzkumné otázky jsou jasně a logicky formulovány, odpovídá jim i struktura diplomové práce. Stanovených cílů se podařilo autorce dosáhnout, na výzkumné otázky jasně a s nadhledem odpovídá v kapitole Diskuse.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (použité metody práce, interpretace výsledků a jejich diskutování, náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické /rešeršní/ části a vlastního badatelského/odborného přínosu, logická struktura a provázanost, vhodnost příloh, apod.):

Práce je strukturována do mnoha nedlouhých kapitol. Z pohledu na obsah práce tak vyplývá logická, dobře zdůvodněná struktura teoretické i praktické části. Pro diplomovou práci na Pedagogické fakultě pokládám za velmi vhodný přístup dobře prezentovaný v posuzované práci (teoretická část s prokázáním přehledu o daném tématu a dobře realizovaný akční výzkum). V teoretické části autorka s oporou o různé zdroje zpracovala řadu relevantních témat souvisejících s hodnocením žáků. Nevadí, že každé dílčí téma je zpracováno stručně vždy z jednoho nebo mála zdrojů. Jako celek teoretická část práce působí jako slušný rozhled budoucí učitelky o tématu hodnocení a aktuálních trendech v něm.

Na teoretickou část navazuje akční výzkum. V rámci něho autorka zadávala dotazníky žákům v 1. a 3. čtvrtletí školního roku (oba dotazníky jsou uvedeny v příloze). Výsledky z dotazníkového šetření byly pečlivě a systematicky zpracovány a výsledky byly dobře interpretovány.

U popisu akčního výzkumu jsou dobře představeny jednotlivé metody a postupy hodnocení, které diplomantka ve výuce využívala. Postrádám však přesnější popis zavádění jednotlivých metod do výuky a četnost jejich užívání. Přitom, že jsou tyto informace důležité, ví i sama autorka, když to na několika místech práce reflektuje, např. na s. 78: „Níc méně ze zpětné vazby vyplývá, že v případě, že mají žáci psát sebehodnocení po každé vykonané činnosti, začne je to odrazovat. Někteří nevidí význam sebehodnocení např. po zhlédnutí videa.“ nebo na s. 95: „Z akčního výzkumu vyplývá, že je nutné žákům nejenom metodu vysvětlit, ale také říct a zdůraznit cíle a význam použití dané metody. Pokud žáci metodu již znají, usnadňuje to činnost, žáci pracují rychleji, chápou zadání.“

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, cizojazyčný abstrakt/summary, vhodnost výběru použité literatury, správnost citování a odkazů na literaturu, obrázky, grafy, přílohy, celková grafická úprava, přehlednost a dodržení základního formálního členění práce do kapitol, úroveň kvality tabulek, grafů, obrázků a příloh, apod.):

Po formální stránce je práce velice pečlivě zpracována, je psána kultivovaným jazykem. Je uveden i seznam ilustrací a tabulek.

Měl bych jedinou drobnost. Při prezentování výsledků z dotazníkového šetření od 77 žáků by bylo vhodnější uvádět procenta zaokrouhlená na celá čísla a ne na dvě čísla desetinná. Seznam literatury obsahuje 50 relevantních titulů, z toho tři v anglickém originále.

4. KOMENTÁŘ OPONENTA (celkový dojem, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, možný přínos pro praxi, publikovatelnost, apod.):

Diplomová práce je velice dobře zpracovaná a jasně dokumentuje profesní posun autorky během výuky při realizaci akčního výzkumu. Posuzovaná práce dokládá, že diplomantka vstupuje do učitelské profese kvalitně připravená systematicky reflektovat svoji práci a tím se i nadále zlepšovat ve vlastní praxi.

K práci mám jen pár dílčích poznámek či komentářů.

Na s. 21 při popisu fází konstruktivistické výuky autorka u „evokace“ uvádí, že „Role učitele je v této fázi být pouze pozorovatel, tj. zjišťovat aktuální úroveň vědomostí žáků a podporovat žáky k samostatnému uvažování a přemýšlení. V procesu evokace mohou být kladeny otázky, které je možné využít v další fázi výuky. Učitel by měl také sbírat vzniklé otázky, které při této fázi žáci uvádějí.“ Učitel není a nemůže být „pouze pozorovatelem“, jeho role je klíčová, protože nastoluje časový prostor pro evokaci a jak autorka sama píše „podporuje žáky“, může klást otázky, zkrátka role učitele je klíčová, byť jiná, než v „transmisivní“ výuce. Podobně v další fázi „uvědomění si významu“ není pravda, že „Vliv učitele na žákovo učení je v této fázi nejmenší“. Autorka v těchto kapitolách pracuje jen se zdrojem Grecmanová a Urbanovská (2007). Doporučuji nahlédnout i do jiných zdrojů. Jako užitečný pokládám Y. Bertranda Soudobé teorie vzdělávání, kde jsou odlišeny kognitivně psychologické teorie a sociokognitivní s odlišným pojetím kognitivního konfliktu. Toto odlišení je nosné právě pro rozdíly ve výuce přírodních a humanitních věd.

Na s. 47 dole je uvedena zjednodušená teze „Z rámcově vzdělávacího programu pro základní vzdělávání vyplývá, že je žák schopen samostatně provádět empirické postupy, pozorovat a experimentovat.“ Z RVP ZV pouze vyplývá, že by žák MĚL BÝT SCHOPEN, ne, že „je“.

Za skvělé pokládám zjištění autorky formulované na s. 95. „Je pro mě velmi náročné přijmout fakt, že i přes veškerou snahu se učitel nemůže zavděčit všem žákům či jejich rodičům.“ S trochou nadsázky bych tento citát vlepil na dveře Pedagogické fakulty, aby si toho byli vědomi všichni budoucí učitelé.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:

K práci mám následující dvě otázky a budu rád, když na ně autorka při obhajobě odpoví:

- 1) Jakým způsobem byly jednotlivé metody a postupy hodnocení žáků do výuky zařazovány a jak často byly využívány?
- 2) Jaké zkušenosti již měli žáci za sebou s jednotlivými metodami a postupy hodnocení v době, když vyplňovali 1. dotazník?

6. NAVRHOVANÉ ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ (doporučuji k obhajobě nebo nedoporučuji k obhajobě): Doporučuji k obhajobě.

Text je původní, nebyly nalezeny shody s jinými dokumenty (systém Theses a Tuarnitin).

V...Praze..... Datum.....29.7.2021.

.....
Podpis

Pozn.: Vyjádřete se prosím vlastní formou k výše uvedeným bodům, jsou-li v případě hodnocené DP relevantní.